

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

17 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte: Timofti Vladimir,

judcători: Toma Nadejda și Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, declarate de către avocații Buguța Elena și Țurcan Arina în numele inculpatei Sîrbu Mariana și de către inculpata Sîrbu Mariana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2018, în cauza penală privind-o pe

Sîrbu Mariana XXXXX, născută la XXXXX, originară și domiciliată în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.04.2017 - 25.04.2018;

Instanța de apel: 14.05.2018 - 11.06.2018;

Instanța de recurs: 16.08.2018 - 17.10.2018;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași din 25 aprilie 2018, a fost recunoscută vinovată Sîrbu Mariana în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Codul penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de 12 (doisprezece) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, de tip închis.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Sîrbu Mariana se afla în relații de concubinaj cu Rău Vasile de aproximativ 17 ani și din această relație au un copil minor în vârstă de 16 ani, în ultima perioadă de timp între aceștia au avut loc mai multe conflicte în familie din motivul consumului abuziv de alcool de către ambii concubini, astfel la data de 11 decembrie 2016 aproximativ la ora 19:00 Sîrbu Mariana, aflându-se la domiciliul lor din XXXXX, fiind sub influența alcoolului, în urma unui conflict apărut între ea și concubinul ei, care de asemenea se afla sub influența alcoolului și care a inițiat conflictul, acționând intenționat, manifestând un comportament violent față de concubin i-a aplicat mai multe lovituri grave cu un cuțit de bucătărie în regiunea abdomenului și capului, urmare a cărui fapt acesta a fost transportat la Spitalul raional Călărași în secția de terapie intensivă, iar în urma leziunilor corporale

grave periculoase pentru viață ce le-a primit, acesta la data de 12 decembrie 2016 la ora 05:07 a decedat.

În rezultatul efectuării expertizei judiciare nr. 130 din 28 ianuarie 2017, s-a constatat că, moartea lui Rău Vasile a survenit în urma a două plăgi înțepăt-tăiate ale abdomenului cu penetrare în cavitatea abdominală și lezarea lobului stâng al ficatului, pancreasului și intestinului subțire, urmate de hemoragie internă masivă, pe cadavru s-au mai depistat două plăgi în regiunea capului și brațului stâng, toate plăgile sus indicate au fost produse prin acțiunea obiectului ascuțit-înțepător-tăios, cu puțin timp până la internarea în staționar (conform datelor histologice – cu aproximativ 10-12 ore până la deces) și în ansamblu se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, care se află în legătură cauzală cu decesul.

Prin acțiunile sale premeditate, Sîrbu Mariana a comis infracțiunea prevăzută de art. 201¹ alin. (4) Cod penal - *violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin acțiuni violente, care au cauzat vătămarea gravă a integrității corporale soldată cu decesul victimei.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpata Sîrbu Mariana și avocatul acesteia Buguța Elena și de către avocatul Țurcan Arina în numele inculpatei Sîrbu Mariana, invocând următoarele argumente:

- probele prezentate în instanța de fond și cercetate nemijlocit în instanța de judecată demonstrează cu certitudine faptul că Sîrbu Mariana pe tot parcursul traiului în comun cu Rău Vasile era victimă a violenței în familie urmare a acțiunilor violente, a abuzului fizic și maltratărilor din partea concubinului ei;

- acest comportament al lui Rău Vasile în raport cu Sîrbu Mariana a fost prezent atât la data de 11 decembrie 2016, cât și pe parcursul întregilor ani de conviețuire în concubinaj cu inculpata. La data de 11 decembrie 2016, Rău Vasile a manifestat în raport cu inculpata abuzul fizic, și-a manifestat autoritatea și controlul asupra ei printr-un comportament agresiv, violent, prin maltratarea inculpatei, iar ultima a fost impusă de circumstanțe în comiterea faptei care i se incriminează;

- reieșind din declarațiile inculpatei, confirmate inclusiv prin declarațiile martorilor audiați în instanță se atestă faptul că, inculpata pe parcursul întregilor ani de conviețuire cu Rău Vasile a fost victima violenței în familie: ea a fost supusă prin acțiunile ultimului la bătăi, înjurături, amenințări, scandaluri, abuzuri, teamă și neputință;

- fapta ce i se impută inculpatei, a fost săvârșită aflându-se în legitimă apărare împotriva atacului asupra ei din partea lui Rău Vasile;

- Rău Vasile la data de 11 decembrie 2016 a manifestat în raport cu inculpata abuzul fizic, violența prin maltratarea acesteia și aplicarea forței fizice asupra inculpatei, iar ultima fiind impusă de circumstanțe în comiterea faptei care i se incriminează pentru a se apăra pe sine împotriva atacului din partea concubinului ei. Faptul că, Rău Vasile aplica violența fizică asupra inculpatei s-a probat prin declarațiile martorilor audiați în instanță, precum și prin prezența ordonanței de protecție în raport cu victima Sîrbu Mariana la data de 19 august 2015. Totodată, inculpata pe parcursul a 19 ani, practic zilnic a fost supusă

bătăilor, amenințărilor, abuzurilor, temerilor din partea acțiunilor lui Rău Vasile;

- săvârșirea infracțiunii ca urmare a unui concurs de împrejurări grele de ordin familial, Rău Vasile permanent aplica forța fizică asupra inculpatei, consuma băuturi alcoolice și devenea agresiv, iar în momentul în care a agresat-o fizic pe inculpată la data de 11 decembrie 2016, ultima simțind că, se află în pericol în urma acțiunilor lui Rău Vasile, a comis fapta ce i se incriminează. Inculpata a comis o infracțiune pentru prima dată, se caracterizează pozitiv la locul de trai și la locul de muncă, are la întreținere un copil minor, ultima a chemat imediat ambulanța, a chemat organele poliției, nu s-a eschivat de la locul comiterii infracțiunii, nu a încercat să ascundă urmele infracțiunii, imediat a două zi a fost la spital interesându-se de starea sănătății concubinului ei, pe tot parcursul desfășurării urmăririi penale a fost prezentă la toate acțiunile procesuale, nu s-a eschivat de la judecarea cauzei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2018, a fost respins ca nefondat apelul comun al avocatului Buguța Elena și inculpatei Sîrbu Mariana și apelul suplimentar al avocatului Țurcan Arina în numele inculpatei Sîrbu Mariana, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat că, vinovăția inculpatei este demonstrată prin următoarele probe:

- declarațiile succesoriului părții vătămate Rău Ana;
- declarațiile martorilor Dragancea Dumitru, Rău Dumitru, Struța Maria, Rață Gheorghe;
- înștiințarea IP Călărași de către medicul SMAU Călărași Popov E. din 11 decembrie 2016 (f. d. 9);
- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 11 decembrie 2016, prin care este consemnat faptul că, locul cercetării îl constituie gospodăria cet. Rău Dumitru, cu participarea și acordul ultimului și a Mariane Sîrbu (f. d. 10 – 17);
- procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din 12 decembrie 2016 (f. d. 40 - 42);
- procesul-verbal de ridicare și examinare a obiectului, din 12 decembrie 2016 (f. d. 45);
- procesul-verbal de examinare a obiectului din 12 decembrie 2016, prin care este consemnat faptul că, examinării a fost supus un maiou și o pereche de pantaloni, care aparțineau lui Rău Vasile, ridicate de la Fetcu Maria. Hainele enunțate prezintă multiple pete de culoare brun roșietică, asemănătoare cu sângele (f. d. 46);
- raportul de expertiză judiciară nr. 819 din 13 ianuarie 2017 (f. d. 55 – 56);
- raportul de expertiză judiciară nr.130 din 28 ianuarie 2017 (f. d. 57 – 64);
- procesul-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei, nr. 0000466, din 12 decembrie 2016 (f. d. 74 – 75).

Prin urmare, instanța de apel a respins ca nefondate motivele cu referire la faptul că, inculpata a săvârșit fapta penală fiind în stare de legitimă apărare, deoarece conform practicii judiciare este legitimă apărare constituie o acțiune pe care o realizează o persoană săvârșind o faptă prevăzută de legea penală pentru a înlătura efectele unui atac care periclitizează valorile sociale ocrotite de

lege. Legitima apărare este o activitate social-utilă, deoarece fapta săvârșită în condițiile enunțate de lege nu este prejudiciabilă.

În acest sens instanța de apel a constatat că, nu a avut loc un atac din partea victimei, deoarece la fața locului nu au fost stabilite careva obiecte folosite, faptele inculpatei au rezultat dintr-o ceartă cu victima, or, însăși inculpata a menționat că, i-a aplicat lui Rău Vasile două lovituri în regiunea stomacului, iar ulterior, când concubinul era culcat pe pat i-a aplicat și lovituri în regiunea capului. Astfel, Sîrbu Mariana a recunoscut faptul că, i-a aplicat lovituri cu cuțitul părții vătămate Rău Vasile, când acesta era culcat, adică era în imposibilitate să-i aplice careva lovituri așa cum susține inculpata, mai mult decât atât inculpata a avut posibilitate să fugă și să anunțe poliția.

Astfel, instanța de apel a conchis că argumentele inculpatei că dânsa s-ar fi aflat în legitimă apărare nu și-au găsit confirmarea la examinarea cauzei.

Totodată instanța de apel a reținut că în speță este prezentă legătura de cauzalitate dintre acțiunea prejudiciabilă și urmările prejudiciabile, deoarece fără acțiunea respectivă urmările prejudiciabile nu puteau să se producă, ori utilizând în mod intenționat un cuțit cu aplicarea loviturii în regiunea toracică în mod conștient, de mai multe ori, inculpata își dădea seama și înțelegea că, vor fi lezate organele interne de importanță vitală, fapt ce poate duce la deces, a dorit survenirea acestor consecințe și a acționat în continuare.

Instanța de apel a statuat că, în familia lui Rău Vasile și Sîrbu Mariana, în perioada vieții în comun, se făcea abuz de alcool de către ambii concubini, care la momentul comiterii infracțiunii erau amândoi în stare de ebrietate alcoolică, și se agresau reciproc. Faptul că, Sîrbu Mariana în anul 2015 a fost victima violenței în familie nu poate îndreptăți comportamentul ei violent ulterior.

Astfel, instanța de apel, reieșind din cele expuse și în baza probelor administrate la urmărirea penală, examinate în prima instanță și verificate în instanța de apel, instanța de apel a conchis, că fapta incriminată inculpatei întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de săvârșirea căreia a fost recunoscută vinovată.

La fel, instanța de apel a reținut că, stabilirea și individualizarea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 61, 75-79 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele agravante și atenuante.

Astfel, instanța de apel a concluzionat, că prima instanță în mod întemeiat a constatat că în privința inculpatei va fi eficientă aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani, deoarece în speța respectivă nu au fost stabilite careva circumstanțe excepționale, care ar justifica aplicarea unei pedepse sub limita minimă în conformitate cu prevederile art. 79 Cod penal, așa cum invocă avocații, acestea nefiind aplicabile în contextul faptelor expuse supra.

6. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare avocații Buguța Elena și Țurcan Arina în numele inculpatei Sîrbu Mariana și inculpata Sîrbu Mariana.

6.1. La 25 iulie 2018, prin intermediul oficiului poștal, în termen, au declarat recurs ordinar avocații Buguța Elena și Țurcan Arina în numele inculpatei Sîrbu Mariana, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei instanței de

apel și a sentinței, cu emiterea unei noi hotărâri prin care inculpatei să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă în baza art. 79 Cod penal.

În motivarea recursului, invocând temeiul de drept prevăzut de pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, au indicat următoarele argumente:

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel;

- pe tot parcursul conviețuirii dintre inculpata Sîrbu Mariana și victima Rău Vasile, ultimul aplica violența fizică față de Sîrbu Marina, fapt ce a avut loc și în ziua comiterii infracțiunii, astfel ultima a fost impusă de circumstanțe în comiterea faptei ce i se incriminează;

- faptul că Rău Vasile aplica forța fizică față de Sîrbu Marina se confirmă și prin declarațiile martorilor;

- instanțele de judecată urmau să ia în considerație circumstanțele excepționale, și anume ilegalitatea sau imoralitatea acțiunilor victimei, dacă ele au provocat infracțiunea; săvârșirea infracțiunii ca urmare a unui concurs de împrejurări grele de ordin familial; a comis infracțiune pentru prima dată, se caracterizează pozitiv la locul de muncă și de trai, are la întreținere un copil minor; inculpata a chemat imediat poliția și ambulanța, nu s-a eschivat de la locul comiterii infracțiunii, nu a încercat să ascundă urmele infracțiunii, imediat a doua zi a fost la spital interesându-se de starea sănătății a concubinului ei; pe tot parcursul desfășurării urmării penale a fost prezentă la toate acțiunile procesuale, nu s-a eschivat de la judecată.

6.2. La 31 iulie 2018, în termen, a declarat recurs ordinar inculpata Sîrbu Mariana, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a sentinței, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă în baza art. 79 Cod penal.

În motivarea recursului, invocând temei de drept prevăzut de pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat argumente similare cu cele invocate în recursul declarat de către avocații Buguța Elena și Țurcan Arina în numele inculpatei Sîrbu Mariana.

7. Procurorul prin referința depusă a solicitat declararea inadmisibilității recursurilor pe motiv, că pedeapsa stabilită de instanța de apel este în dependență de circumstanțele atenuate și agravante prevăzute la art. 76-77 Cod penal, precum și efectele acestora prevăzute în art. 78 Cod penal.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestora din următoarele considerente:

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit art. 432 alin.(1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal de asemenea menționează că, temeiurile pentru recurs pot fi invocate doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel, fapt stipulat de alin. (2) art. 427 Cod de procedură penală.

Instanța de recurs subliniază că, potrivit practicii judiciare constante, *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Potrivit conținutului recursurilor, recurenții invocă temei de drept pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când: *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Analizând decizia instanței de apel prin prisma criticilor aduse de recurenți, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și, respectiv, are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

Conform sentinței instanței de fond, menținută de instanța de apel, inculpata a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal, a cărui sancțiune prevede pedeapsa închisorii în mărime de la 12 la 15 ani.

În conformitate cu art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Colegiul penal reține că instanțele ierarhic inferioare, individualizând pedeapsa inculpatei corect au reținut că, aceasta a comis o infracțiune deosebit de gravă, de motivul acesteia, de personalitatea inculpatei, nu are antecedente penale, inculpata nu figurează la evidența medicului narcolog și psihiatru, la locul de trai este caracterizată satisfăcător, are la întreținere un copil minor, de faptul că succesorul victimei nu are careva pretenții față de inculpată, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale inculpatei.

Totodată, instanța de apel corect a reținut și faptul, că în speța dedusă judecării nu există careva circumstanțe excepționale care ar justifica aplicarea unei pedepse sub limita minimă, iar prevederile art. 79 Cod penal, nu sunt aplicabile, or, argumentele invocate de către avocat și inculpată, precum că

ultima se caracterizează pozitiv la locul de trai și de muncă, are la întreținere un copil minor, după consumarea infracțiunii, a chemat poliția și ambulanța, nu s-a eschivat de la locul comiterii infracțiunii, nu a încercat să ascundă urmele infracțiunii, imediat a doua zi a fost la spital, interesându-se de starea sănătății concubinului ei, pe tot parcursul desfășurării urmăririi penale a fost prezentă la toate acțiunile procesuale, nu s-a eschivat de la judecarea cauzei, nu constituie circumstanțe excepționale, acestea fiind circumstanțe care au fost luate în considerație de către prima instanță la individualizare pedepsei aplicate inculpatei, fiindu-i stabilită pedeapsa minimă prevăzută de norma art. 201¹ alin. (4) Cod penal.

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal constată, că argumentele recursurilor privind lipsa de motivare a concluziilor instanței de apel privind individualizarea pedepsei stabilite inculpatei sunt neîntemeiate, deoarece concluziile instanței de apel în acest sens sunt corecte și pe larg motivate, iar pedeapsa stabilită inculpatei se încadrează în limitele prevăzute de legea penală, fiind individualizată cu respectarea exigențelor legii.

Mai mult ca atât, Colegiul penal subliniază că, potrivit practicii judiciare constante, instanțele judecătorești sunt singure în măsură să determine măsura de pedeapsă și durata acesteia precum și modul de executare al pedepsei, ținând cont de prevederile legale în acest sens și de circumstanțele cauzei, prin urmare, argumentele recursurilor potrivit cărora inculpata urma să beneficieze de aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal nu pot să determine pronunțarea unei soluții privind admiterea recursurilor.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, temeiurile invocate de recurenți prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursurilor. Astfel de erori de drept în speța examinată nu s-au comis, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursurile urmează a fi declarate inadmisibile ca fiind vădit neîntemeiate.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare, declarate de către avocații Buguța Elena și Țurcan Arina în numele inculpatei Sîrbu Mariana și de către inculpata Sîrbu Mariana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 iunie 2018, în cauza penală privindu-o pe **Sîrbu Mariana XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **16 noiembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor